

Statenvoorstel nr. PS24-001329

(vaststelling N2000 Provinciaal Inpassingsplan (PIP) De Wieden2)

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij	Gedeputeerde(n)
10.02.2025	2024-037194	G. Dam G.Dam@overijssel.nl +31384997344	M. von Martels

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Vaststelling N2000 PIP De Wieden2

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit
- II. Nota van Antwoord (bijgevoegd)
- III. Definitief PIP (Toelichting, Regels en Verbeelding) (bijgevoegd)
- IV. Communicatie rondom N2000 De Wieden2 (bijgevoegd)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Om de natuurwaarden in De Wieden te beschermen en uit te breiden, is in het N2000-beheerplan voor De Wieden en De Weerribben aangegeven waar dit moet gebeuren en voor welke natuurdoelen. Voor de vier deelgebieden Zomerdijk-Zwartsluis, Zomerdijk-Beukers, Doosje en Polder Giethoorn is dit uitgewerkt en vastgelegd in het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) De Wieden2. Het PIP is de juridische vertaling van de te nemen maatregelen en maakt het mogelijk om deze te realiseren in het gebied.

Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om het PIP definitief vast te stellen en ter inzage te leggen. Door middel van dit Statenvoorstel worden PS gevraagd hier een besluit over te nemen.

Inleiding en probleemstelling

Aanleiding

De aanleiding voor het PIP De Wieden2 is de aanwijzing van De Wieden en Weerribben als Natura2000-gebied op 25 november 2013. In dat kader is vervolgens een Natura 2000-beheerplan opgesteld dat op 30 mei 2017 is vastgesteld. Op 29 maart 2022 is dit beheerplan voor zes jaar verlengd.

Op 17 november 2020 is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor De Wieden2 door ons college vastgesteld. En op 17 oktober 2023 hebben wij het Ontwerp Provinciaal inpassingsplan De Wieden2 vastgesteld en ter inzage gelegd.

Het nu voorliggende Provinciale inpassingsplan (PIP) is een vervolg. Deze stap is nodig om uiteindelijk te komen tot realisatie van de maatregelen, zoals vastgelegd in het Natura 2000-beheerplan.

Dit PIP heeft al ter inzage gelegen (november 2023) vóór de invoering van de nieuwe omgevingswet (januari 2024) en daarmee valt hij onder het overgangsrecht.

Deelgebieden

Het PIP De Wieden2 betreft de deelgebieden Zomerdijk-Zwartsluis, Zomerdijk-Beukers, Doosje en Polder Giethoorn. In figuur 1 is de ligging en begrenzing daarvan aangegeven. Alle deelgebieden grenzen aan of worden omgeven door bestaande natuurgebieden. De gezamenlijke oppervlakte is ca 180 ha. Deze deelgebieden zijn nu nog niet ingericht om de Natura 2000-doelen te realiseren. Dit PIP maakt het mogelijk om uitvoering te geven aan de natuurdoelen die zijn vastgelegd in het Natura 2000-beheerplan en zijn uitgewerkt in het inrichtingsplan.

Natuurdoelen en maatregelen

Voor alle deelgebieden geldt dat ze moeten worden ingericht als broedgebied voor moerasbroedvogels, zoals de roerdomp, bruine kiekendief en porseleinhoen. De deelgebieden Zwartsluis en Beukers maken we ook geschikt als verbinding voor de otter. Deelgebied Beukers heeft een gedeelte blauwgrasland. Voor Polder Giethoorn geldt dat er een gedeelte geschikt wordt gemaakt voor de grote karekiet en dat het gehele deelgebied foeragegebied voor de bruine kiekendief wordt.

De te nemen inrichtingsmaatregelen bestaan uit het afgraven van gronden (nieuwe sloten en verbreden sloten, maaiveld-verlaging en maaiveld ophoging, verflauwen sloottaluds, aanleggen kades en het dempen van sloten). Voor de aanpassingen van de waterhuishouding en het peilregime bouwen we kunstwerken (o.a. stuwen en inlaten). Waar nodig wordt gemaaid en het maaisel afgevoerd.

Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan en Nota van Antwoord

Om de maatregelen in het inrichtingsplan planologisch mogelijk te maken is een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) opgesteld. Het inrichtingsplan is een bijlage van het PIP. Wij hebben op 17 oktober 2023 het ontwerp-PIP vastgesteld na een positief advies van de Bestuurlijke Advies Groep (BAG) De Wieden-Weerribben. De terinzagelegging vond plaats van 9 november tot en met 20 december 2023.

In totaal zijn er 16 zienswijzen ingediend. Daarvan hebben er 13 betrekking op deelgebied Polder Giethoorn. De overige drie over de deelgebieden Doosje en Zwartsluis. De zienswijzen gaan vooral over:

- ongewenste vernatting op erven of naastgelegen percelen. Dit betreft vooral de zienswijzen die betrekking hebben op deelgebied Polder Giethoorn. Zorg is dat de inrichtingsmaatregelen gaan leiden tot negatieve effecten op bebouwing, erven en gronden. Tijdens de planuitwerking is er nadrukkelijk aandacht om vernatting op erven en bebouwing te voorkomen. Hydrologisch onderzoek geeft aan dat dit niet het geval is. Desondanks zijn er bij bebouwing al in 2020 peilbuizen geplaatst, om een goed beeld van de bestaande hydrologie te krijgen. Deze peilbuizen blijven ook na de uitvoering functioneren, zodat eventuele negatieve effecten zichtbaar/meetbaar zijn.

Een aantal indieners heeft door een adviesbureau een tegenlezing op het hydrologisch onderzoek laten doen. Dat heeft niet geleid tot een aanpassing van de plannen, omdat de gemaakte opmerkingen onvoldoende onderbouwd waren en inhoudelijk weerlegd konden worden. In de Nota van Antwoord wordt hier inhoudelijk op ingegaan.

Verwacht wordt dat er geen ongewenste vernatting optreedt. Mocht dit achteraf toch het geval zijn, dan meten wij dat ook met de peilbuizen. Dan geldt: treedt het op, dan lossen we het op.

- het niet goed beheren van de ingerichte gronden, waardoor overlast van o.a. muggen of distels optreedt: hierover zijn we met Natuurmonumenten in gesprek en komt er een eigendom- beheers-, en onderhoudsnotitie, waarin onder andere afspraken over het beheer worden gemaakt.

De gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland hebben een adviesbrief ingediend. Daarin geven zij een aantal aandachtspunten mee voor het verdere proces en de uitvoering. Ze vragen aandacht voor het betrekken van de bewoners tijdens de uitvoering, om de gang naar het schadeloket tot een minimum te beperken en het tijdig beschikbaar krijgen van de gronden. Ook wordt aangedrongen om de stikstofuitstoot tijdens de uitvoering zoveel mogelijk te beperken. Met beide gemeenten zijn we hierover regelmatig in contact. De beantwoording van de zienswijzen en adviesbrieven is terug te vinden in de Nota van Antwoord (bijlage II).

Commissie m.e.r.

Om een onafhankelijk en deskundig advies te krijgen op de plannen (PIP incl. bijlagen) is het PIP voorgelegd aan de Commissie m.e.r. In een eerste adviesgesprek gaf de commissie aan dat zij op een aantal onderdelen (archeologie, emissie/klimaat en dynamisch peil/waterkwaliteit Polder Giethoorn) graag een aanvullende onderbouwing ziet. Deze aanvullingen zijn vervolgens toegevoegd aan het m.e.r.-rapport. Na een tweede adviesgesprek heeft de commissie haar positieve eindadvies gegeven. De aanvullingen hadden alleen betrekking op het m.e.r.-rapport. Alle andere documenten, zoals het Inrichtingsplan, PIP, peilbesluit en hydrologisch onderzoek zijn ongewijzigd gebleven. De BAG heeft ingestemd met de aanvullingen op het m.e.r.-rapport.

Figuur 1: ligging en begrenzing deelgebieden De Wieden2

Participatie samenleving

Gebiedspartners

Alle relevante Samen Werkt Beter-partners zijn tijdens de gehele planuitwerking betrokken bij de totstandkoming van de plannen en zijn vertegenwoordigd in zowel de werkgroep, Ambtelijke Adviesgroep en Bestuurlijke Adviesgroep (BAG).

De BAG heeft unaniem ingestemd met het ontwerp- PIP inclusief bijlagen. In deze BAG zitten bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland, waterschap Drents Overijsselse Delta, LTO, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de rietteelt-sector en de provincie.

Betrekken bewoners/gebied

Hieronder is kort omschreven op welke manier het gebied is betrokken bij de planuitwerking:

Nieuwsbrieven

Het gebied is geïnformeerd middels nieuwsbrieven.

Informatie- / Inloopbijeenkomsten

Tijdens de planuitwerking zijn er in het gebied meerdere informatiebijeenkomsten en inloopbijeenkomsten gehouden. De bijeenkomsten waren meestal gekoppeld aan mijlpalen in de planuitwerking, zoals de ter inzage legging. De grondeigenaren en omwonenden werden persoonlijk via een brief uitgenodigd voor deze bijeenkomsten. De opkomst was doorgaans goed.

Meekoppelkansen

Bij de start van de planuitwerking in 2020 is aan de gebiedspartners gevraagd of er door hun geplande of gewenste projecten zijn die als meekoppelkansen meegenomen kunnen worden in de planuitwerking en de uitvoering. Dat bleek niet het geval te zijn. Uit de meedenksessies kwam bij de deelgebieden Polder Giethoorn en Zwartsluis naar voren dat er behoefte is aan ontsluiting en natuurbeleving. Aan de rand van het gebied is het mogelijk om een natuurbelevingspunt te realiseren. Voor beide deelgebieden is dan ook een natuurbelevingspunt opgenomen in het inrichtingsplan.

Meedenksessies

Kort na de start van de planuitwerking konden er vanwege de coronamaatregelen geen fysieke bijeenkomsten meer worden gehouden. Als alternatief is daarom aan de direct omwonenden per post een blanco kaart van het deelgebied toegestuurd. In de begeleidende brief is de bewoners gevraagd hun ideeën en aandachtspunten op de kaart aan te geven en deze terug te sturen. Later is dit nog eens

herhaald met een GIS-app, waarin al een eerste inrichtingsschets was aangegeven. Als alternatief was deze invulling zinvol. Wel mist het de interactie van een fysieke sessie.

Terinzagelegging Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

In de periode van 1 december 2020 tot en met 11 januari 2021 heeft de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegen. Alle belanghebbenden zijn via een persoonlijke brief hiervan op de hoogte gesteld. Daarnaast is de terinzagelegging via een advertentie in de plaatselijke krant aangekondigd en op de website geplaatst van de provincie en de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland. Vanwege de coronamaatregelen kon er geen informatiebijeenkomst worden gehouden.

Vertrouwenspersoon

Bij de start van het project is een vertrouwenspersoon aangesteld. Met alle eigenaren, aanliggende bewoners en eigenaren van de deelgebieden zijn één of meerdere gesprekken gevoerd.

Telefoon- / Keukentafelgesprekken

Tijdens het project hebben eigenaren en belanghebbenden regelmatig aangegeven dat ze graag eens bijgepraat wilden worden over een specifiek onderwerp. Voor een deel kon dit telefonisch gebeuren. Maar ook regelmatig werd een afspraak gemaakt en is thuis aan de keukentafel doorgesproken. In de periode van december 2022 t/m april 2023 zijn alle omwonenden en eigenaren van omliggende landbouwgronden bezocht. Aan de hand van de inrichtingskaart is uitgelegd welke maatregelen opgenomen zijn in het inrichtingsplan. Ook is ingegaan op mogelijke (hydrologische) effecten. Dit is gedaan om hen als meest betrokken bewoners te informeren voordat het plan terinzage wordt gelegd. Dit is als erg positief ervaren.

Terinzagelegging Ontwerp PIP

Tijdens de terinzageperiode van het Ontwerp-PIP (9 november tot en met 20 december 2024) zijn een tweetal inloopbijeenkomsten gehouden. Deze waren op 15 november in Giethoorn voor deelgebied Polder Giethoorn en op 16 november in Zwartsluis voor de deelgebieden Doosje, Beukers en Zwartsluis. Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht.

Bepalen mitigerende maatregelen grondeigenaren naast Polder Giethoorn

Tijdens de planuitwerking is een uitvoerig en gedegen hydrologisch onderzoek verricht. Daaruit blijkt dat er geen nadelige effecten zijn te verwachten op erven en gebouwen. Met uitzondering van een aantal landbouwpercelen ten oosten van Polder Giethoorn, waar mogelijk een stijging van het grondwater optreedt. De betreffende eigenaren (vier) zijn hierover in keukentafelgesprekken geïnformeerd. Door een onafhankelijk adviesbureau wordt, in overleg met de eigenaren, bepaald welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Verwacht wordt dat hier begin 2025 overeenstemming over is. De mitigerende maatregelen nemen we mee bij de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen. Zo reageren we proactief op mogelijke vernattingseffecten. In de kostenraming is hiervoor een bedrag opgenomen.

Beschikbaarheid gronden

Voor de deelgebieden Doosje en Polder Giethoorn geldt dat de betreffende gronden volledig beschikbaar zijn. Beide gebieden zijn in eigendom bij Natuurmonumenten. Voor de deelgebieden Zwartsluis en Beukers zijn enkele gronden nog niet beschikbaar. Beide deelgebieden samen hebben een oppervlakte van 51 ha waarvan circa 20 ha nog niet beschikbaar is. Van deze 20 ha is over 9.7 ha overeenstemming, en wordt de transactie begin 2025 afgerond. Met de vijf eigenaren van de nog resterende 10.3 ha zijn we in gesprek. Deze gesprekken richten zich op zelfrealisatie, ruiling of verkoop van de gronden. De nog niet beschikbare gronden behoren niet tot de huiskavels van landbouwbedrijven, maar zijn veldkavels en voornamelijk hobbymatig in gebruik. We verwachten dat alle gronden beschikbaar zijn bij de start van de uitvoering.

Overwegingen

1. Het PIP is het kader voor de uitvoering van de maatregelen

De maatregelen in het kader van Natura 2000 hebben gevolgen voor de bestemming van gronden en/of het gebruik ervan. Voor die gevallen is de bestemming en/of het gebruik gewijzigd en opgenomen in het voorliggende PIP. Het PIP biedt hiermee het vereiste planologisch-juridische kader voor de uitvoering van de maatregelen en is hiermee een juridische doorvertaling van het inrichtingsplan. Voor alle gronden van de vier deelgebieden geldt dat er een enkelbestemming Natuur komt om de Natura 2000-doelen mogelijk te maken. Agrarisch gebruik is daarmee niet meer mogelijk. In geen van de zienswijzen is bezwaar gemaakt tegen deze enkelbestemming.

2. Het PIP is opgesteld op verzoek van de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland.

Er heeft afstemming plaatsgevonden met de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland, waarbij de gemeenten aan de provincie hebben gevraagd een PIP voor te bereiden. Op 27 september 2016 hebben wij besloten om voor 16 Natura 2000-gebieden een PIP voor te bereiden, waaronder voor De Wieden. U bent hierover geïnformeerd door middel van een Statenbrief (kenmerk: 2016/0385995).

Conclusie

Wij stellen u voor om het PIP De Wieden2, NL.IMRO.9923.PIPWIEDENII-va01, inclusief de bijbehorende bijlagen, vast te stellen.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg